

ΓΑΛΗΝΟΣ

ΙΑΤΡΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1879 ΥΠΟ ΤΩΝ ΙΑΤΡΩΝ

ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ, ΣΕΙΔΑΡΕΣΗ, ΜΑΚΚΑ, ΔΕΛΛΑΠΟΡΤΑ

ΚΑΙ

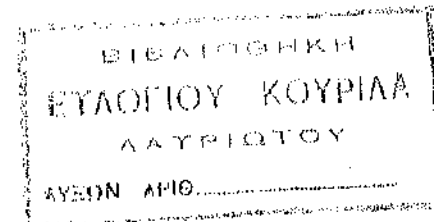
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΩΝ ΙΑΤΡΩΝ

Α. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ, Ν. ΜΑΚΚΑ, Ν. ΔΕΛΛΑΠΟΡΤΑ.

ΕΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ν. Γ. ΠΑΞΕΡΑΝ.

1885

Γ Α Λ Η Ν Ο Σ

ΙΑΤΡΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1879 ΥΠΟ ΤΩΝ ΙΑΤΡΩΝ
Α. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ, Σ. ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗ, Ν. ΜΑΚΚΑ, Ν. ΔΕΛΛΑΠΟΡΤΑ,
ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ
Α. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ, Ν. ΜΑΚΚΑ, Ν. ΔΕΛΛΑΠΟΡΤΑ.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΕΓΓΡΑΦΟΝΤΑΙ
ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Διό τὸ Ἐσωτερικόν..... Δρ. Ν. 15. Βίε τὸ γραφεῖον τοῦ Γ α λ η ν ο ῦ
" " Ἐξωτερικόν..... " " 20. Ὅδου Πανακτωῶν
" τὸς κκ. Φειτητάς.. " " 8. Ἀριθμὸς 8.

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΑ. — Μελέτη περὶ τῆς μολύνσεως διὰ τοῦ φυματιώδους ἰοῦ καὶ τῶν διαφόρων αὐτῆς τρόπων, ὑπὸ Σπ. Γ. Κανέλλη (ἐν Παρισίοις). (Συνέχ.). — Περὶ τῆς νοτιαίας σπασμοδικῆς φθίσεως περὶ τοῖς πνεύσιν, κατὰ Dr Peilly, ὑπὸ Χρήστου (Συνέχ.). — Περὶ τῆς ἐνεργείας τῶν μικροβίων εἰς τὰς νέσους, ὑπὸ Γ. Πόριου. — Ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιθεωρήσεως, ὑπὸ Σ. Σεβαστιανοῦ (ἐν Σμύρῃ). — Στατιστικὴ ἔκθεσις τῶν ἐν τῇ χειρουργ. κλινικῇ ἀπὸ τοῦ ἰουνίου τοῦ 1883 μέχρι τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τοῦ 1884 νοσηλευθέντων τραυματιῶν, ὑπὸ Δ. Γ. Ταμπούλου. (Συνέχ.). — Εἰδοποιήσις Διευθύνσεως. — Βιβλ. δελτίου.

**ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΟΛΥΝΣΕΩΣ ΔΙΑ ΤΟΥ ΦΥΜΑΤΙΩΔΟΥΣ
ΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΑΥΤΗΣ ΤΡΟΠΩΝ**

ὑπὸ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΙΩ. ΚΑΝΕΛΛΗ (ἐν Παρισίοις).

(Συνέχεια ὄρα σελ. 113).

Μετὰ τὴν ἱστορικὴν οὕτως εἰπεῖν ταύτην ἐπιστημονικὴν ἐξέλεξιν, τῶν ὑπὲρ τῆς μολυσματικότητος τῆς φθίσεως γραφάντων περιωνύμων κλινικῶν, δεῖ εἰλωμεν νῦν καὶ ἐπὶ τὴν αὐστηρὰν ἐξέτασιν τῶν παρατηρήσεων, ἐπὶ τὴν διήγησιν ἄλλαις λέξεσι τῶν γεγονότων, ἅτινα ἐγένοντο παραδεκτὰ ὡς ἀποδεικτικὰ εἰς πολλοὺς τῶν ἰατρῶν, καὶ ἅπερ ὀφείλουσι νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀκρογωνιαῖος λίθος τῆς πρὸς πειστικότητά τῆς ἀσέως. Ταῦν τὰ δημοσιευθέντα γεγονότα δὲν εἶναι ὀλίγα· πολλὰ αὐτῶν ὑπάρχου-

σιν ἐν τῇ ἐπιδημιᾷ θάσει τοῦ κ. Compin¹⁾, ὅστις ἀνταπεκρίνεται δι' αὐτῆς, εἰς ἐπιθυμίαν τοῦ κ. Hardy, ἐκφρασθεῖσαν ἐν ὁμιλίᾳ του ἐν τοῦ βήματος τῆς Ἀκαδημίας· ἕτερα ἐπίσης μνημονεύονται ἐν τῇ θάσει τοῦ κ. Musgrave Clay (Étude sur la contagion de la phthisie pulmonaire. Thèse inaugurale, Paris, 1879). Δύνανται, τὸ εἰξεύρομεν, νὰ παρουσιάσωσιν ἀριθμὸν ἀρρώστων, παρ' οἷς ἡ μόλυνσις εἶναι ἀδύνατος νὰ ἰδρῶθῃ, πλὴν τοῦτο δὲν εἶναι λόγος ἀποχρῶν ἵνα ἀπορρίψωμεν ταύτην. Οὐδαί ἀρνεῖται ὅτι ἡ εὐλογία, ἡ ἰλαρά, ἡ ὀστρακίς εἶναι μολυσματικαί, καὶ ἐν τούτοις εἶναι πολλὰκις δύσκολον ἢ καὶ ὅλως ἀδύνατον νὰ εὐρωμεν τὴν καταγωγὴν τῆς μόλυνσεως, ἥτις ἐπέδρασεν εἰς τὴν πύλῃν τῆς εἰσόδου τοῦ οἰουδήποτε ὑπ' αὐτῶν προσβληθέντος. Τοῦτο ἰδίως ἔχεται ἀληθείας διὰ τὰς μεγάλας πόλεις καὶ ἰδίως τὰς πρωτεύουσας τῶν ἐθνῶν· ἡ συσπάρεισις τοῦ πλήθους, ἡ συχνότης τῶν σχέσεων τῶν ἀτόμων, ἐπιπέκουσι κατὰ Debono ἰδιαιτέρως τὰς αἰτιολογικάς ἐρῦνας. Ἡ²⁾ δυσκολία αὕτη τοῦ ἀκολουθεῖν τὴν νόσον ἀπὸ ἀσθενοῦς εἰς ἕτερον εἶναι πολὺ ὀλιγωτέρα διὰ τὰς μικρὰς πόλεις, ἐνθα ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζεται, καὶ ὅπου ἐνίοτε ὅλοι οἱ ἀρῶστοι παρατηροῦνται ὑπ' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἱατροῦ. Ἰδῶ ὁ ἱατρός γνωρίζει τὸν βίον, τὰς ἔξεις καὶ τὰ κατ' ἕκαστα τὰ κληρονομικὰ τοῦ ἀσθενοῦς καὶ τῆς οἰκογενείας του, οὕτως δ' ὑπ' ὅλας τὰς ἐπιπέσεις δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ ὅλας τὰς συνθήκας τῆς ἀναπτύξεως τῆς νόσου. Ἰδῶ αἱ μνημονευόμενα ὑπὸ εὐπίστων ἱατρῶν κλινικαὶ αἰτιολογικαὶ παρατηρήσεις δὲν ἐπιδέχονται συζητήσεις ἀντιφρατικὰς, καθότι ἐν αὐταῖς αἱ τυχαῖαι συμπτώσεις ἢ αἱ ἐπιπρόσθετοι αἰτίαι τ. ἔ. αἱ προδιαθετικαὶ ἐξωτερικαὶ (ἐπιρροὴ ὑγιεινῶν ἔρων), ὡς καὶ τινες φυσιολογικαί, σωματικαὶ ἢ ἐσωτερικαὶ (ἐπὴρείαι αἰτιολογικῶν ἔρων συμφύτων τῷ ἀτόμῳ) πλὴν τῆς κληρονομικότητος δὲν λογίζονται ἢ ὡς μηδέν. Ἐς μνημονεύσωμεν λοιπὸν μερικῶν τοιούτων παρατηρήσεων· ἰδοὺ ἐν πρώτοις δύο παρατηρήσεις τοῦ Δρ. Vialottes³⁾· νέα κόρη νοσηλεύει μίαν τῶν συγγενῶν τῆς φθισικῆν· γίνεταί φθισικὴ, ἐκινεῖται ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τῆς καὶ μεταδίδει τὴν φθίσην εἰς πέντε τῶν ἀδελφῶν τῆς, αἵτινας τὴν περιόλουσιν. Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ εὖ εἶχον. Μία μόνη κόρη ἐπέζησε, πλὴν ἦτο μακρὰν τῆς οἰκογενείας τῆς καὶ οὐδέποτε ἦλθεν εἰς ἐπιφάν μετὰ τὴν ἀσθενησάσας ἀδελφῆς τῆς. Ἑτέρα παρατήρησις· Ἰωάννης τις καταγόμενος ἐκ φθισικῶν γονέων, νυμφεύεται μετ' Ἀντωνέτταν τινά, ὑγιεστάτην, θίεν οὐδενὸς κληρονομικοῦ ἀναμνηστικοῦ· μετ' ὀλίγον παρὰ τῷ Ἰωάννῃ ἀναφαίνεται ἡ φθίσις· ἀποθνήσκει εἶτα φθισικός, πλὴν ἡ γυνὴ του ὑπανδρεύεται ἐκ νέου· ἀποθνήσκει αὕτη ἀκολούθως φθισικὴ, ἀφ' οὗ μετέδωκε τὴν

1) De la contagion de la phthisie pulmonaire 1870. Paris.

2) Thèse de Montpellier 1866.

νόσον καὶ εἰς τὸν δευτέρον τῆς ἀνδρα. Εἰς τοὺς τελευταίους τῆς νόσου τῆς μῆνας ἡ Ἀντωνέττα ἐνοσηλεύετο ὑπὸ ἀνεψιᾶς τῆς τινος, Μαργαρίτας, ὑπανδρευμένης μετὰ τινος Ἰωσήφ ὑγιεστάτου καὶ ἀνευ οὐδενὸς κληρονομικοῦ ἀναμνηστικοῦ. Ἡ Μαργαρίτα θνήσκει φθισικὴ, μεταδοῦσα δὲ τὴν νόσον καὶ τῷ συζύγῳ τῆς Ἰωσήφ, τελευταῖ καὶ οὗτος κατόπιν. Ὁ κ. Villemain ἀναφέρει τὴν ἑξῆς περίπτωσιν¹⁾· «νέαι τις κόρη εἰσέρχεται ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τῆς μετὰ φθίσεως ἣν προσέλαβεν εἰς οἰκοτροφεῖον καὶ ἐξ ἧς ἔθανε φθισικὴ· ἦν ἡ προσβυτέρα· ἡ ἀδελφὴ τῆς, ἡ μετὰ ταύτην, κληρονομεῖ τὸ δωμάτιόν τῆς καὶ τὰ ἱμάτιά τῆς, οὕτω δὲ τελευταῖ φθισικὴ. Τρίτη θυγάτηρ κληρονομήσασα ἔτι τὸ δωμάτιον καὶ τὰ ἐνδύματα, τελευταῖ ὁμοίως φυματιώσα. Οἱ γονεῖς ἦσαν ὑγιεῖς καλλίστης καὶ ἐξηκολούθησαν διάγειν τὸν βίον εὖ πάνυ ἔχοντες». Ὁ κ. Bergeret (d'Arbois)²⁾, ἱστορεῖ τὸ ἑξῆς γεγονός· «νέαι τις ἐξ ὑγιῶν καταγόμενος γονέων, εὐρωστος, ὑπηρετῶν ὡς στρατιώτης, προσβάλλεται ἐν τῷ τάγματι ὑπὸ φθίσεως· ἀποσταλεὶς ἐν τῷ οἴκῳ του, μεταδίδει διαδοχικῶς τὴν νόσον τῇ πατρί του, τοῖς δύο ἀδελφοῖς του, καὶ τῇ μητρί του· ὁ πατὴρ ἐνοσηλεύθη ὑπὸ τινος γείτονος, ἥτις γίνεταί φθισικὴ καὶ μόλυνει τὸν σύζυγόν τῆς». Ὁ L. Cempl ἀναφέρει³⁾ τὸδε τὸ γεγονός· «ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους 1880, μοναστήριόν τι γυναικῶν τοῦ χωρίου Ferdinand ἦν πάντοτε ἀπόσβλητον φυματιώσεως. Ἡ τάξις ὑπόκειται εἰς αὐστηροτάτους κανόνας. Αἱ ἀδελφαὶ τοῦ ἐλέους διέχουσι βίον λίαν μονήρη, ἀσχολοῦνται δ' ὀλίγον ἐν ἐξασκήσει· τὰ ἐνδύματά των εἶναι ἀπλοῦστα καὶ καθαρῶτα· τὸ μοναστήριον εἶναι εὐάερον, ὑψωμένον καὶ ζηρὸν, διότι δὲν λιμνάζουσι ὕδατα. Αἱ ὑποψήφια ἀδελφαὶ ἔρχονται ἐκ τῶν περιχώρων, εἶνε δὲ θυγατέρες ἀγροτῶν καὶ ἐργατῶν. Πρὸ τοῦ νὰ εἰσέλθωσιν ἐν τῷ μοναστηρίῳ, εἰσὶν ἐν γένει γνωσταὶ διὰ τὴν ἀγνάκητά των καὶ τὰ καλά των ἤθη, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ὅμως καὶ διὰ τὴν ἐξασθένεισιν τῶν δυνάμεων καὶ τῆς σωματικῆς ἰσχύος. Ὁ καθηγητὴς Knapp, ἦδη ἐν Evansville, ἄλλοτε δὲ ἱατρός τοῦ μοναστηρίου, οὐδέποτε ἐνοσηλεύσετο περίπτωσιν πνευμονικῆς φθίσεως κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματός του αὐτοῦ. Αἱ νόσοι αἱ γενικῶς παρετῆρει ἦσαν πυρετοί, ὑστερικαὶ διαταραχαί, διαταραχαὶ τῶν μητρικῶν λειτουργιῶν, λευκῶροιαι, ἀνωμαλία τῆς ἐμμήνου ῥύσεως, συνέπειαι τῆς περιορισμένης ζωῆς. Περὶ τὸ τέρας τοῦ 1880, ὁ συγγραφεὺς ἐκλήθη δι' ἀδελφὴν τοῦ ἐλέους δεκαοκταετίδα, ἥτις παρεπονείτο διὰ βήχα, πόνου κατὰ τὸ στήθος καὶ γε-

1) De la prophylaxie de la phthisie des poumons, ἐν Société medicale des hôpitaux de Paris.

2) Annales d'hygiène et de médecine légale, 1867.

3) Louisville Med. — News (22 Μαρτίου 1884) καὶ in France médicale, 31 Année, Tome 2. ἀρ. 87. 24 Ἰουλίου 1884.

νικήν καχεξίαν. Ἡ νέα αὐτῆ κόρη κατήγετο ἐξ οἰκογενείας ἐν ἣ τὸ παθολογικὸν ἀναμνηστικὸν ἦν ὀλιγον εὐνοικόν. Εἰς τῶν ἀδελφῶν τῆς εἶχε στήθος ὀνίθειον (τροπιδοσειδές), σημεῖον τῆς χοιρδικῆς διαθέσεως. Ἐτερος ἀδελφός τῆς ἀπέθανε φθισικός. Ἐξετέρας τὴν ἀρρωστον εὗρεν ὁ κ. Κ. ἀμβλύτητα καὶ βρογχικὴν ἀναπνοὴν εἰς τὴν κορυφὴν τῶν δύο πνευμόνων ἐξαρθρωμένην ἐκ φυματιωδῶν ἀπογεννημάτων, δύσπνοιαν, βήχα ξηρὸν, ἀνορεξίαν, ἀϋπνίαν, κάματον τῶν μελῶν, καὶ παραξυσμοὺς ἀμφομερινοῦ πυρετοῦ. Διέγνω ἀρχὴν πνευμονικῆς φυματιώσεως καὶ ἐθεράπευεν ὡς ἔδει. Ἢ ἀρρωστος μετέβη εἰς τὸν δεύτερον βαθμὸν, πλὴν δὲν ἀπεμονώθη ἐκοιμήτο ἐν τῷ κοινῷ τῶν μοναχῶν κοιτῶν ὡς πρότερον. Ἐτέρα ἀδελφὴ τοῦ ἐλέους καὶ εἶτα ἄλλη ἤρξαντο παραπονοῦμεναι ἐκ τῶν αὐτῶν συμπτωμάτων· τετράμηνον δὲ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς φυματιώσεως παρὰ τῆ πρώτῃ μοναχῆ, ὁ Kompl ἐθεράπευεν ἐννεα περιπτώσεις φθίσεως παρὰ ταῖς ἀδελφαίς, τοῦ ἐλέους, αἰτίνας ἀπήλαυον πρότερον ἐξαιρέτου ὑγείας. Τέσσαρες μοναχαὶ ἐτελεύτησαν ἐν τῷ τρέχοντι ἔτει, πέντε δ' εἰσὶν ὑπὸ νοσηλείαν. Μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων δύο εἶναι ἐπιθάνοντες, αἱ ἔρρι ἔχουσι φθίσειν χρονίως μορφῆς, δυναμένην νὰ διαρκέσῃ μῆνας ἢ καὶ ἔτη. Ἡ διευθύντρια τοῦ μοναστηρίου ἔλαβε μέτρα ἐνεργητικὰ, ἵνα ἀπομονώσῃ τὰς ἀσθενεῖς καὶ ἵνα ἀπομακρύνῃ τὰ ἀδύνατα πρόσωπα, οὕτω δὲ ἡ ἐπιδημία ἐσταμάτηται. Ἰδοὺ παραδείγματα μεταδόσεως τῆς φθισικῆς ἐπαξεργασίας ἐν μικροῖς τόποις, ἐν οἷς οὕτως εἶπεῖν εὐχερέτερον ἔστιν νὰ διελεύσωμεν τὸν μίτον τῆς φθισικῆς μόλυνσεως. Ἐν τῷ μείζον ἀριθμῷ τῶν περιπτώσεων ἡ μόλυνσις παρετηρήθη μεταξὺ συζύγων· οὕτω χρόνον τινα μετὰ τὸν θάνατον τῆς πρώτης φθισικῆς γυναίκας, ὁ σύζυγος νυμφεύεται διὰ δευτέρου γάμου γυναίκαν, ἣν μετ' ὀλίγον καταλίπει χήραν ἢ γυνὴ ὑπανδρεύεται ἐκ νέου καὶ θνήσκει μετ' οὐ πολλὸν φυματιώδους ὥσπερ ἀπέθανεν ὁ πρῶτος τῆς σύζυγος καὶ ὡς δὲν βραδύνει νὰ ἀποθάνῃ καὶ ὁ δεύτερος (Guérin). Ἐπίσης ἡ μόλυνσις ἐπιγιγνεται μεταξὺ ἀδελφῶν, συγγενῶν, ξένων, αἰτίνας συνήκησαν μετὰ φθισικοῦ, ὅποτε βλέπομεν ἐν προκείμενῳ σειρᾷ ὁ ἕως 7 τεθνεῶτας, ὅλους ὑμάτα μίαις καὶ τῆς αὐτῆς προβάδην προκεχωρημένης μόλυνσεως, ἣν περ δυνάμεθα νὰ ἀκολουθήσωμεν σχεδὸν βῆμα πρὸς βῆμα. Δὲν δυνάμεθα δὲ κατὰ Δαμοσκηνὸν νὰ ἐπικαλεσθῶμεν ἀπλὴν σύμπτωσιν, καθότι ὥσπερ εἶδομεν ἄνωθεν, οἱ ἱατροὶ ἐφρόντισαν καὶ φροντίζουσιν ἐν ὁμοίαις περιπτώσει νὰ ἐπιμείνωσιν ὑπέροχον ἐπὶ τῶν περιστάσεων, αἰτίνας παρὰ μόλυνθῆναι ἀτόμῳ, ἐφαινοντο ἀπομακρύνουσαι πᾶσαν εἰς τὴν φυματιώσιν προδιάθεσιν. Ἰπὸ γενικὴν ἔποψιν ἡ γενεαλογία τῶν γεγονότων ἔχει ὡς ἐξῆς· αὐτῶν τι ἔτομον προσβάλλεται ἐκ τῆς νόσου ἐν μεγαλοπύλαι οἰκισθῆναι, ἢ ἐν τῷ

1) Damascino, ouvrage cité.

στρατιωτικῷ τάγματι· ἐπανέρχεται ἐν τῷ χωρίῳ καὶ τελευτᾷ ἐνθάδε· οἱ συγγενεῖς του, φίλοι ἢ γείτονας τὸν περιθάλλουσι καὶ μετὰ χρόνον ἄλλαγε ἄλλον, θῆτον ἢ βράδιον, προσβάλλονται καὶ οὗτοι, χωρὶς τὸ συνηθέτερον οὐδεὶς ἐτέρα περίστασις πλὴν τῆς μόλυνσεως νὰ δύνηται νὰ ἐξηγήσῃ παρὰ τούτοις τὴν τοῦ κακοῦ εἰσβολήν. Ἡδὴ αἱ ἐπιφέρωμεν παραδείγματα τινὰ προσεγγόμενα καὶ ἐξ ἐτέρων εὐπίστων κλινικῶν συγγραφέων. Ὁ Δρ. Delamare, ἐν ὑπομνήματι ἀναγνωσθέντι ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἐπιστημῶν τῇ 11 Ἰανουαρίου 1859, ἀναφέρει παραδειγμα οἰκίας ἣν ἐγνώρισε πρὸ εἰκοσαετίας καὶ ἐν ἣ ἔθικον διαδοχικῶς τρεῖς ἐνοικιασταὶ, ἔχοντες ἄλλως τε ἀρχικῶς φυσιογνωμίαν ἀνδρῶν Ῥωμαλαίων καὶ εὐρώστων· δὲν εἶχον μεταξὺ των οὐδένα δεσμὸν συγγενείας, πλὴν ἐχρήσαντο διαδοχικῶς τοῖς αὐτοῖς ἐπίπλοις καὶ παραποτάσμασιν, εἰνα ἀνήκον εἰς προηγούμενον φθισικὸν ἐνοικιαστήν. Τῆς οἰκίας μεινάσης ἀοικήτου ἐπὶ χρόνον τινα, ἀν καὶ ὕλως διεσκευάσθη διὰ νέαν δικυμονήν, δὲν συγκατένευσαν νὰ τὴν ἐνοικιάσωσιν ἢ μετὰ τὴν ἀνανέωσιν τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν χρωμάτων· ἐκτοτε οὐδεὶς κατέστη ἐνταῦθα φθισικός. Ἐν τῇ δευτέρῃ συνεδριάσει τοῦ ἱατρικοῦ συνεδρίου τοῦ 1867 ὁ κ. Seco Baldor ἐκ Μεδρίτης, ἀνεκάλυψε τὴν ἐξῆς περίπτωσιν· αὐτομον προδιατεθειμένον διὰ τῆς ὀργανικῆς του κατασκευῆς εἰς πνευματικὴν φθίσειν, προσεβλήθη ὑπὸ ταύτης ἐν ἡλικίᾳ 35 περίπου ἐτῶν. Μετὰ τινα χρόνον ἡ γυνὴ του αἱματώδης· οὕτω καὶ καλῶς διαπεπλασμένη, κατέστη ἐν τούτοις ὁμοίως φθισικῆ. Οἱ δύο σύζυγοι ἐτελεύτησαν ἐκ τῆς αὐτῆς ἀσθενείας περίπου τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Ὁ καθηγητῆς κ. Canstau ἐδημοσίευσε ἐν τῷ Montpellier medical τοῦ 1869 (τόμ. 22, ἀριθ. 2 σελ. 111) τὴν δευτέραν παρατήρησιν· αὐτὴν 1 Σεπτεμβρίου 1866, μᾶς ἐπεσκέφθη ἄτομον εὐρισκόμενον ἐν τῇ δευτέρῃ περιόδῳ τῆς πνευμονικῆς φθίσεως· μᾶς διηγήθη ὅτι ἡ σύζυγός του ἔθικε μετὰ παρατεταμένην νόσον, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ἔθικε πολὺ, ἔπτυσε καὶ ἴδρωσε· εἶπεν ἡμῖν προσέτι ὅτι τὴν ἐνοσήλευσε διαρκῶς καὶ ὅτι ἐκοιμήτο μετ' αὐτῆς μέχρι τελευταίας στιγμῆς. Οὐδὲν κληρονομικὸν ἀναμνηστικὸν καθ' ἕξιν ἄρα ὑγεία, οὐδέως χοιράδωσις· οὐδεὶς κατὰχρησις μηδενὸς πράγματος· ἄρα ἡ μόνη αἰτία ἣτις φθίνεται ἡμῖν παραδεκτὴ εἶναι ἡ μόλυνσις. Ὁ Δρ. Chasroul ἐδημοσίευσε τὴν ἐξῆς περίπτωσιν ἐν τῷ Marseille medical τῆς 20 Ἰουνίου 1869· ἀπὸ ἐτῶν, λέγει, ἐνοσήλευον νέαν φθισικὴν, ἣτις ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν. Ὁ σύζυγος αὐτῆς λίαν ἀφοσιωμένος, δὲν ἐπαύσατο τοῦ νὰ τὴν περιποιῆται καὶ νὰ κοιμᾶται μετ' αὐτῆς ἐν τῇ αὐτῇ κλίνῃ· προσεβλήθη εἶτα καὶ οὗτος ἐκ φθίσεως μετὰ μορφὴν καλπάζουσαν. Εἶχεν ἡλικίαν 36 ἐτῶν, ἦν δὲ πᾶν εὐρρωστος, οὐδὲν ὑπῆρχεν οὔτε παρ' αὐτῷ οὔτε παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ του, ὑπεγείρον κληρονομικὴν προδιάθεσιν. Ὁ κ. Chereau 1)

1) Union médicale 1869, no 22, σελ. 261.

μνημονεύει τοῦδε τοῦ περιστατικοῦ· καὶ ἀνεκμηθῆσομαι δύο δυστυχῶν νέων κορῶν (ἡ μία ἦν ὑπερέτρια ἐν τῇ οἰκογενεῖα μου), αἵτινες ἦσαν παιδιόθεν φίλοι, ἐγεννήθησαν ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ, εὐτραφεῖς ἀμφὶ ὑπάρδρευθῆσαν μετὰ δύο φθισικῶν ἀδελφῶν. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἔθανον ἐν ἔτος μετὰ τὸν γάμον των· αἱ ταλαίπωροι χήραι των, δὲν ἐβροχῶσαν τοὺς νὰ τελευτήσωσιν ἐκ τῆς αὐτῆς βροτολογιοῦ νόσου. Ὁ κ. Musgrave (Clay) ἀναφέρει 111 κλινικὰς περιπτώσεις διαφόρων ἰατρῶν, ἀπάσας ἐνδεικνύσας τὸν μεταδοτικὸν τῆς νόσου χαρακτῆρα. Ὁ κ. Debove¹⁾ ἐπίσης ἐπιθεωρήσας ἐν ἔτει 1883 ἐνώπιον ἡμῶν τῶν μαθητῶν του τοὺς ἐν τῇ κλινικῇ του εὐρίσκόμενους φθισικῶντας εὖρε πλεῖστα παραδείγματα δικαιολογημένης μόλυνσεως, καθ' ἣν ἐποχὴν ἀνεπλήρου τὴν τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντα, σφοδρῶς τῆς ἰατρικῆς κλινικῆς καθηγητῆν Lasogues ἐν τῇ νοσοκομείῳ «ἡ Εὐσπλαγγίνα».

(ἔκολουθεῖ)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΙΑΣ ΣΠΑΣΜΩΔΙΚΗΣ ΦΘΙΣΕΩΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΠΑΙΣΙΝ.

κατὰ D' HEULLY ἐν τῷ νοσοκομείῳ Trousseau.
ὑπὸ ΧΡΙΣΤΟΒΙΤΣ.

(Συνέχεια· ὄρα σελ. 117).

Ὁ Charcot, παρατηρεῖ ὅτι ἡ σπασμωδικὴ φθίσις δὲν ἔχει συμπτώματα ἀποκλειστικῶς αὐτῇ ἀνήκοντα· ἡ σύσπασις καὶ ὁ τρόμος δύνανται νὰ ὑπάρχωσιν ἐν τῷ ὑστερισμῷ, ἀνευ καταφανοῦς ἀνατομοπαθολογικῆς ἀλλοιώσεως, ἐν ᾧ συνοδεύουσιν ἀπάσας τὰς παρὰ τοὺς πλάγιους συνδέσμους τοῦ μυελοῦ σκληρωτικὰς παθήσεις. «Ἐν τῇ διαγνώσει ἔθεν τῆς σπασμωδικῆς φθίσεως, πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν οὐχὶ τοσοῦτον τὰ συμπτώματα, αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ, ὅσον τὸν τρόπον τῆς διαχύσεως καὶ ἐκπύξεως πρὸ πάντων δὲ τὸ ἀπομεμονωμένον αὐτῶν.

Δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ἐξαιρουμένης τῆς περιστάσεως ἀπροσδοκῆτῶν ἐπιπλοκῶν, ὅτι δὲν εἶναι ἰωτικαὶ φθίσεις, καθ' ἣν σὺν τῇ συσπᾶσει παρουσιάζονται διαταράξεις τῆς αἰσθητικότητος ἢ τῆς νοήσεως, λειτουργικαὶ διαταράξεις τῆς κύστεως ἢ τοῦ ἀπηυθυσμένου, παραλύσεις τῶν κινητικῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ μυῶν, τροφικαὶ μυϊκαὶ διαταράξεις κ.τ.λ. Ὁ γρά-

1) Thèse citée.

2) Ἔργον μνημον. καὶ ὁ Γαλλοῦς 1883. Ἄριθ. 41 ἕως 47, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀιτιολογικὰ μελετήματα περὶ τῆς φυματιώσεως» κατὰ Debove, ὑπὸ Σπ. J. Καμίλλη (ἐν Παρισίοις).

φων τὰς γραμμὰς ταύτας Erb παραδέχεται ὡς σπασμωδικὰς παραλύσεις καὶ περιπτώσεις, ἐν αἷς παρατηροῦνται ξένος συμπτώματα, ὡς ὀφθαλμοὶ πόνου, διαταράξεις τῆς αἰσθήσεως, διαταράξεις τῆς μίξεως, ἀτροφία, διαταράξεις τῆς καταπόσεως, τὴν συμμετοχὴν τοῦ βολβοῦ δεικνύοντα. Διὰ πίεσεως μυελτικῆς παρὰ τοῖς παισὶν ἀπαντᾷ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ σπονδυλαρθροκάκῃ, ἐν ἣ πλὴν τῆς ἀληθοῦς περαπληγίας καὶ τῶν διαταράξεων τῶν λειτουργιῶν τῆς κύστεως, καὶ τοῦ ἀπηυθυσμένου παρατηρεῖται, κατὰ τὴν φορὰν τῆς ὀφθαλμοῦ ὑπερῶν τῶν νυκτῶν σπονδύλων, παραμόρφωσιν τινα, κύφωσιν τινα ἣτις ὁδηγεῖ εἰς τὴν διάγνωσιν.

Ἐτέρα τις πάθησις τοῦ καιτιαίου μυελοῦ, ὡς ἡ σπασμωδικὴ παράλυσις, διὰ τῆς παρέσεως μετὰ συσπᾶσεως τῶν μελῶν, τοῦ ἐπιληπτοειδοῦς σπασμοῦ, καὶ τῶν ὑπερθολικῶν ἀντανκλάσεων, ἐπίσης τοῦς πλάγιους συνδέσμους μετὰ τῶν πλάγιων ὀστέων κερῶν προσβάλλουσα, πρὸς δὲ καὶ διὰ τῆς ἀτροφίας τῶν μυῶν χαρακτηριζόμενη, εἶναι ἡ τοῦ Charcot μυοατροφικὴ σκλήρωσις (amyotrophique). Αὕτη παρὰ μὲν τῷ ἐνήλικι εἶναι ἀποτόμως θανατηφόρος, διατρέχουσα δύο μέχρι τριῶν ἐτῶν, παρὰ δὲ τοῖς παισὶ, παρ' οἷς κατὰ Seelignuller, πλείστας παρατηρήσαντα περιπτώσεις, ἐπιφέρει ἀτροφίαν ἀπάντων τῶν μυῶν, πλὴν τῶν τοῦ προσώπου, ἡ ἔσθαις εἶναι βραδυτέρα.

Ἡ ὀπισθία σκληρωσις εἶναι ἐξαιρετικὴ παρὰ τοῖς παισὶν· ὁ Bouchut, ἐν τούτοις ἀναφέρει περιπτώσεις τινάς· ὁ δυσταγμὸς ἄλλως τε, δὲν ἤθελεν εἶναι ἐπιτετραμμένος· ἡ ἀταξία ἀρχεται διὰ διαταράξεων τῆς αἰσθήσεως κεραυνοβόλων πόνων, ἀναισθησίας ἢ ὑπεραισθησίας διαταράξεων τῆς ὀφθαλμοῦ, ἀμαυρώσεως ἢ ἀμβλυωπίας, στραβισμού σπλαγγικῶν διαταράξεων, γαστρικῶν κρίσεων, ἀκρατείας οὐρῶν τῶν τῆς κινήσεως συμπτωμάτων, ἅτινα ἐν τῇ σπασμωδικῇ φθίσει ὑφίστανται ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ ἀποτελοῦσι σχεδὸν σύμπασαν τὴν νόσον, ἀκολουθῶν ἀναφανισμένων. Ὁσάκις δὲ δὲν ἔχομεν πληροφορίας, ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀρχῆς, ἤθελε τις διακρίνει, ἔτι εὐκολώτερον τὴν σπασμωδικὴν φθίσιν, ἀπὸ τῆς ἀταξίας, ἐν τῇ περιόδῳ τῆς ἀκμῆς ἀρκούμενος· ἀντιτάξῃ, τὸ ἀκκυνιστικὸν τῶν κινήσεων τῆς δευτέρας, τὴν σύσπασιν καὶ τὴν τονικὴν τῶν σκελῶν κατὰστάσιν τῆς πρώτης· ἡ πορεία τῶν ἀταξικῶν κατ' οὐδὲν προσομοιάζει τῇ πορείᾳ τῶν ὑπὸ Charcot καὶ Erb μελετηθέντων ἀρρώστων.

Ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς κληρονομικῆς ἀταξίας ὁ Friedreich περιέγραψε πάθησιν τινα ἐπίσης τοῦς ὀπισθίους συνδέσμους προσβάλλουσαν, ἐκ τῶν κάτω δὲ πρὸς τὰ ἄνω χωροῦσαν. Ὡς ἡ σπασμωδικὴ φθίσις φεῖδεται καὶ αὕτη τῆς αἰσθήσεως, καὶ τῶν τῆς κύστεως καὶ ἀπευθυσμένου λειτουργιῶν, δὲν παρακολουθεῖται ὑπὸ τῆς μυϊκῆς ἀτροφίας, ἐπιφέρει ὁμοίως τὴν ἀσυναρτησίαν τῶν κινήσεων, βραδύτερον δυναμένη νὰ καταλάβῃ τοὺς βραχίονας καὶ μάλιστα καὶ τὴν ὀμίλιαν.

Ἡ διάγνωσις δὲν παρέχει σχεδὸν σπουδαίας δυσκολίας, παρὰ μόνον ὁσάκις πρόκειται περὶ τινῶν μορφῶν ἀπληρωμένης κατὰ πλάκας σκληρώσεως. Ἀντὶ τὸ καταλάβωσι συγχρόνως τὸν ἐγκέφαλον, τὸν βολβόν καὶ τὸν μυελόν, τὰ πρῶτα νησιδρια τῆς σκληρώσεως, δύνανται μόνον τὰς κινητικὰς χώρας νὰ καταλάβωσι καὶ νὰ παρουσιάσωσιν εἰς τὸν κλινικὸν τύπον πραγματικὴν τῆς σπασμωδικῆς παραπληγίας. Ὅτε δὲ, ἐν ὅσῳ αἱ ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις, διακρίνονται περὶ αὐτῶν ὀρίων, οὐδὲν θέλει εἰ τῆς πλάκας ἐξέξει τὸν παρατηρητὴν. Ὁ Erb ἀναφέρει περίστασιν τινὰ, ἣν ἐπὶ ἐν ἔτος, εἶχεν ἐκλάβει ὡς σπασμωδικὴν παράλυσιν, μεθ' ἧς ἐπιληπτοειδῆς παροξυσμὸς ἐπέληθ' ἐπὶ τὴν ἀληθῆ φύσιν τῶν φαινομένων διεφώτισε. Ὁ Charcot αὐτὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποφύγῃ τὴν πλάκην εἰς τινὰ γνωστὴν περίπτωσιν καὶ ἦν παρουσασθεῖται εἰς τὸ ἀκροατήριον ὡς παράδειγμα σπασμωδικῆς φθίσεως μετὰ τινῶν, εἶναι ἀληθῆς, ἐπιφυλάξω· ἐν τῇ νεκροτομῇ ἀπεδείχθη ἡ βραχὴ ἐγκεφαλονωτιαία κατὰ πλάκας σκληρώσεως.

Ἐν ταῖς, ὑπὸ τῆς Marie, συλλεχθεῖσαι 14 περιπτώσει πολυεδρική; σκληρώσεως παρὰ παισὶ (Sclérose multiloculaire) παρατηροῦμεν ὅτι τὰ συμπτώματα εἶναι σχεδὸν ταῦτ' αὐτὰ τοῖς τῶν ἐνηλίκων. Ἐν τῇ σπασμωδικῇ φθίσει, ἡ παραπληγικὴ μορφή εἶναι μᾶλλον ἔντονος, ἢ δὲ σύσπαις καταφανεστέρα· οὕτως ὥστε τοῦ μικροῦ ἀρρώστου ἐπὶ ἑδρας τινὸς κλημένον, αἱ κνήμαι μένουσι συνεστραμμέναι καὶ ἀπλωρημέναι ἄνευ πτηγμάτων. Οἱ πόδες ἐν ἐκτάσει καὶ πρὸς τὸ ἔσω στροφῆ· ὁ σπασμὸς ἤττον κατάφανός, παρὰ τὸν ἐν τῇ σκληρώσει ἀπαντῶντα, τὸν καταλαμβάνοντα τοὺς βραχίονας καὶ κωλύοντα οὕτω τοὺς παῖδας νὰ λαμβάνωσι τὴν τροφήν των. Ὑπαρχόντων ἐγκεφαλικῶν συμπτωμάτων, οἷον τῆς βραδείας καὶ διακεκομμένης ὀμιλίας, τοῦ σπασμοῦ τῆς γλώσσης, τῶν διαταραχῶν τῆς νοήσεως, πᾶς δισταγμὸς πρέπει νὰ κλύσῃ, διότι ἡ σπασμωδικὴ φθίσις οὐδέποτε ἔχει ἐγκεφαλικά φαινόμενα. Ἡ πορσις ἀμφοτέρων τῶν νῶτων εἶναι ἐπίσης ἀνομοία· ἡ μὲν κατὰ πλάκας σκληρώσεως, προβαίνει διὰ βήματος βραδέως μὲν, ἀλλὰ σταθερῶς πρὸς τὴν ἀθροῖαν ἐκβάσειν βαίνουσα. Ἡ Marie ἀναφέρει θανατηφόρον περίπτωσιν, ὀφειλομένην εἰς τὴν Sclérose, μετὰ νεκροτομῆς, κατὰ παιδί. Ἡ σπασμωδικὴ νωτιαία φθίσις εἶναι χρονία καὶ μακρῆς διαρκείας νόσος ἧς ἡ λύσις ὀφείλεται πάντοτε εἰς ἐπίρραν παρεπιπτώσαν νόσον.

Ἡ δὲ θεραπεία μικρῶν μόνον βελτίωσιν ἔφερεν ἐπὶ τῶν φαινομένων τῆς σπασμωδικῆς φθίσεως. Ὁ Erb, σχεδὸν ἐθεράπευεν ἕνα ἀρρώστον διὰ τῆς χρήσεως τῶν συνεχῶν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ ἠλεκτρικῶν βευσμάτων. Ὁ Charcot, εἰς μάτην ἐδοκίμασε τὴν ὑδροθεραπείαν, τὰς ἐπιπολαίας διὰ τοῦ θερμοκαυτηροῦ, ἢ τοῦ πεπυρακτωμένου σιδήρου, καυτηριάσεις καὶ τὴν γαλβανοθεραπείαν. Κατὰ τὸ παράδειγμα του μετεχειρήθημεν τὸ

βρωμιούχον κάλι, δι' οὗ ἐλαττοῦται ἡ σύσπαις, ἢ παντελῶς ἐξαλείφεται, ἀλλ' ἡ βελτίωσις δὲν ἐξακολουθεῖ καὶ μετὰ τὴν διακοπὴν τοῦ φαρμάκου, τῶν νοσηρῶν φαινομένων ταχέως ἐπανερχομένων.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΒΙΩΝ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΝΟΣΟΥΣ.

par I. HERICOURT.

Ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιθεωρήσεως, ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ

Σ. ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΥ (ἐν Σμύρῃ).

(Συνέχεια. ὄρα σελ. 101).

Δ.

Προσπαθῶν τις μολεταῖστα νὰ καταδείξῃ τὴν προσεξέρχουσαν δράσιν, μηχανικὴν ἢ τοξικὴν τῶν νοσηρῶν μικροβίων, δὲν πρέπει νὰ λησμονήσῃ, ὅτι ταῦτα εἶναι ζωικὰ ὄντα, καὶ ἐπομένως ἐν καὶ φαίνονται ἐνεργοῦντα πρὸ πάντων μηχανικῶς, οὐχ ἤττον ἐκχέουσιν ἐν τῷ προσβληθέντι ὑπ' αὐτῶν ὄργανισμῶν προϊόντα μὴ ἀφομοιώσιμα, ἅτινα δὲν εἶναι ὅλως ἀβλαβῆ, καθὼς ἐπίσης καὶ τὰ ἐνεργοῦντα πρὸ πάντων τοξικῶς διαταράττουσι μέχρι τινὸς βαθμοῦ ἀναμφιδόλως διὰ μόνης τῆς παρουσίας των τὰ ζῶντα κύτταρα μεθ' ὧν ἔρχονται εἰς ἐπαφήν.

Τοῦτο παρατηρεῖται εἰς τὴν σύφιλην, ἣτις ἔχει συχναίως τὴν πυρετικὴν τῆς ὄφθης, συνοδευομένην ὑπὸ ἐξανθήματος ῥοδάνθης μᾶλλον ἢ ἤττον ἀθροῦ, ὡσαύτως παρατηρεῖται πρὸ πάντων εἰς τὴν φυματίωσιν ἣτις κατὰ τὰς ὀξείας καὶ γενικὰς μορφὰς τῆς συνοδεύεται ὑπὸ τυφοειδῶν φαινομένων, τὰ ὅποια μαρτυροῦσι φανεράν δηλητηρίαν, ὡς ἐν τῷ δηλητηρίῳ εἶχεν ἀνάγκης ὅπως ἐνεγήσῃ νὰ ἐκκρίθῃ εἰς μεγάλην ποσότητα καὶ εἰς σχετικῶς βραδύτερον χρόνον. Ὅταν τὸ προσφερόμενον εἰς τὰ βακτηρια ἑδάφος πραγματοποιῆ τὰς συνθήκας τῆς πρὸς τοιαύτην τάσιν καλλιέργειας, τότε τὰ τοξικά φαινόμενα ἐξέχουσι τῶν μηχανικῶν διαταραχῶν, καὶ ἡ κλινικὴ εἰκὼν τῆς νόσου βαθέως τροποποιεῖται.

Πρέπει ἀράγε ἀναλόγως νὰ χαρακτηρίσῃ τις καὶ τὴν πνευμονίαν καὶ νὰ παραδεχθῇ, ὅτι, εἰς ἂς περιπτώσεις αὕτη συνοδεύεται ὑπὸ τυφοειδῶν φαινομένων, γίνεται ἕνεκα τῆς ποιότητος τοῦ ἑδάφους ἐκκρίσις τῶν σπερμάτων τοξικῆς δραστηριωτέρας, ἢ μεγαλειωτέρας εὐαισθησίας τοῦ ὄργανισμοῦ εἰς τὸ σχηματισθῆν δηλητηρίον, ἢ πρέπει νὰ ὑποβῆσῃ καὶ ἐπομένως

παραδεχθῆ ὡς ἔχουσιν κῆρος τὴν ἐπιδημικὴν ἐμφάνισιν τυφοειδῶν πνευμονιῶν σπέρματος εἰδικοῦ εἰς τὴν κλινικὴν ταύτην μορφήν ; Ἐὸ ζήτημα τοῦτο θὰ λυθῆ ἡμέραν τινὰ διὰ παρατηρήσεων καὶ πειραμάτων.

Ἐπάρχει νόσος τις παρασιτικὴ κατὰ τὴν ἀρχαίαν σημασίαν τῆς λέξεως, καθ' ἣν εἶναι εὐκόλον νὰ παρατηρήσῃται ἀκριβῶς δύο διαδοχικὰς περιόδους συνοδευομένης διὰ συμπτωμάτων καλῶς χαρακτηριστικῶν τῆς διπλῆς ἐνεργείας, μηχανικῆς καὶ τοξικῆς, αἱ τριχινίαισι, τῆς ὁποίας ἡ εἰσβολὴ ἐκδηλοῦται διὰ γαστροεντερικῶν παραχῶν χολεροειδῶν, ὀφειλομένων εἰς τὴν ἐν τοῖς ἐντέροις παρουσίαν παρασίτων, καὶ εἰς τὴν πάλιν αὐτῶν μετὰ τῆς ζώσης ταύτης μεμβράνης, συνιστώσα περίοδον ἀδιεφιλονικήτου μηχανικῆς ἐνεργείας. Ἀκολούθως ἀρχεταὶ τυφοειδῆς περίοδος συνεχῆ τῆς προηγουμένης καὶ τῆς ὁποίας τὰ συμπτώματα εἶναι τοιαῦτα, ὡς μεθ' ὑποστηρίξεως νὰ ἐκληφθῆ ὡς δοθηέντερητις, καὶ ἥτις ἐξηγεῖται διὰ δηλητηριάσεώς τινος ὀφειλομένης εἰς τὰς ἀνταλλαγὰς τῆς θρέψεως, καὶ εἰς ἐκκρίματα τῆς παρασιτικῆς τεκνογονίας ἐν τῷ ὄργανισμῷ. Τέλει ἡ δευτέρα αὕτη περίοδος συνεχίζεται μᾶλλον ἢ ἥττον ἀνεπαισθήτως μὲ τρίτην τινὰ περίοδον ἔμφρασεως, καθ' ἣν παρατηροῦνται πρὸ πάντων μύηκοι πόνοι συσχετιζόμενοι μὲ τὴν ἐγκύστωσιν τῶν τριχινῶν ἐκ τοῦς μύε, καὶ ἐξηγουμένοι ἔπως ἡ πρώτη περίοδος, διὰ νέου εἴδους μηχανικῆς ἐνεργείας. Δὲν λέγομεν τίποτε περὶ τῆς καχεκτικῆς περιόδου ἥτις δύναται νὰ λείψῃ καὶ ἥτις εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν παραχθῆσαι διαταραχῶν. Ἴδου λοιπὸν παρασιτικὴ νόσος εἰς ἣν παρακολουθεῖ τις μὴ γυμνὸν οὕτως εἰπεῖν, ὀφθαλμὸν, τὴν πορείαν τοῦ αἰτιολογικοῦ στοιχείου ὅπερ ἐπιφέρει διαταραχὰς παρακλήτας καθ' ὅλην μὲ τὰς παρατηρούμενας εἰς τὰς λοιμώδεις νόσους, καὶ ἥτις διακρινίζει μεγάλως τὴν παθὴν γένειαν αὐτῶν.

Ἐναπολείπεται νὰ κάμωμεν εἰδικὴν μνείαν νόσου τινὸς ἐνδιαφέροντος χούσης πρὸ πάντων κατὰ τοῦτο, ὅτι τὰ σπέρματα ταύτης κατ' ἀορίστην περιστάσεις συμμετέχουσιν ὅλων τῶν δυνατῶν τῆς παθογενείας τρόποι τῶν ἀνωτέρω ἀναφερθέντων. Ἡ νόσος αὕτη εἶναι ἡ ἐλώδης (impaludismo), ὁ νοσηρὸς αὐτὸς Πρωτεύς, τῆς ὁποίας αἱ πολλαπλαῖ καὶ εὐμετάβλητοι ἐκδηλώσεις συμπεριλαμβάνουσιν ὀλόκληρον τὴν νοσογραφίαν καὶ τῆς ὁποίας αἱ ἀνατομικαὶ ἀλλοιώσεις οὐδόλως συντείνουσιν εἰς τὴν ὀφθῆ γνῶσιν τῆς παθολογικῆς φυσιολογίας. Ἡ ποικίλη συμπτωματολογία τῆς νόσου ταύτης εἶναι λόγος νὰ παραδεχθῆ τις ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι ἀναλόγως τῶν προσβληθέντων ὀργάνων τῆς ἐνεργητικότητος τῶν ἐπιδραμάτων ἐν αὐτοῖς σπερμάτων, καὶ ἔσως τῆς ποιότητος τοῦ ὀργανικοῦ εἴδητος ἐν γένει, ὁ νοσογόνος μηχανισμὸς βαθέως διαφέρει.

Εἰς τὴν σειράν τῆς μηχανικῆς ἐνεργείας τῶν ἐλώδων παρασίτων, ἀπὸ να διὰ τῆς παρουσίας των προκαλοῦσιν ἐρεθιστικὰς ἐπεξεργασίας εἰς τὴν

μᾶλλον εὐχερίστως ὑπ' αὐτῶν καταιούμενα ὄργανα, εὐκόλως θὰ θέσῃ τις τὰς διαταραχὰς τὰς συνοδευόμενας μὲ τὰς χρονικὰς ἀλλοιώσεις σπλάγχχνων τινῶν, τοῦ ἥπατος π.χ. τῆς σπληνὸς, τῶν νεφρῶν, ὁ δὲ μηχανικὸς τρόπος τῆς ἐνεργείας αὐτῶν εἶναι ὁμοῦ καὶ ὁ τῶν ἐνεργούντων βραδέως ἰσῶν μὲ πορείαν ἰδίαν εἰς χρονικὰς νόσους.

Εἰς τὴν ἀπλῆν ἐλώδη θέσειν προσβολῆν τὴν χαρακτηριζομένην συμπτωματικῶς δι' ἐνὸς πυρετικοῦ παροξυσμοῦ καὶ ἀνατομικῶς διὰ τῆς κατατροφῆς μεγάλου τινὸς ἀριθμοῦ αἱματοσφαιρίων, δύναται τις νὰ παραδεχθῆ, ὅτι τὰ παράσιτα ἐνεργοῦσι καὶ διὰ τῆς παρουσίας των ὡς ξένα σώματα, ὡς καὶ διὰ τῆς ἀφαιρέσεως ἀπὸ τοῦ ὄργανισμοῦ ἀναγκαίων στοιχείων, αἱματίνης π. χ. τῶν ὁποίων ἡ ἀπότοκος ἀναιμία ἐπιφέρει καταστροφήν, καὶ ἔσως διὰ παραγωγῆς δαπάνης αὐτῶν τοξικῶν τινῶν στοιχείων. Καθ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς τρόπους ἡ ἐνεργεία αὐτῶν εἶναι μικτή.

Εἰς τὰς ὑποκρύφους προσβολὰς, εἰς ἐκείνας πρὸ πάντων αἰτινες παρουσιάζονται ὡς νευραλγία, βλέπει τις εἰσεῖτι τὴν ὑπεροχὴν τῆς μηχανικῆς ἐνεργείας τῶν ὀλιγαρίθμων σπερμάτων, τοποθετημένων πλησίον τῶν πασχόντων ὀργάνων ἐνῶ εἰς τὰς βαρείας μορφὰς τοῦ ἐλώδους μιάσματος εἰς τοὺς καθαρώς κακοήθεις παροξυσμοὺς τοῦ λεγομένου μονήρης (Solitarius), ἡ τυφοειδῆς ὄψις τῶν ἀσθενῶν διὰ τῆς ὁμοιότητός της μὲ τὰ παρατηρούμενα γεγονότα κατὰ τὴν δευτέραν περίοδον τῶν τυφοειδῶν νόσων, δὲν ἀφίνει οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἐπὶ τῆς πραγματικότητος δηλητηριάσεώς τινος. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐπιπεπλεγμένους κακοήθεις πυρετοὺς οὗτοι δύναται νὰ ἐξηγηθῶσι διὰ τῆς ὑπεροχῆς μηχανικῆς ἐνεργείας ἐντετοπισμένης εἰς τινὰ ὄργανα, ὧν αἱ διαταραχθεῖσαι λειτουργίαι ἐπιφέρουσι συμπτώματα ἐξ ἴσου διάφορα. (ἀκολουθεῖ)

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

τῶν ἐν τῇ Χειρουργικῇ Κλινικῇ ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1883 μέχρι τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τοῦ 1884 νοσηλευθέντων τραυματιῶν.

ὑπὸ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Τ. ΤΑΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Βοηθοῦ τῆς Χειρουργ. Κλινικῆς.

(Συνέχεια. ἑρμ. σελ. 105).

α'. — Τραύματα τοῦ τριχωτοῦ τῆς κεφαλῆς.

Τοιαῦτα τραύματα, φέροντες ἐνοσηλεύθησαν 8 ἀσθενεῖς, ἅπαντες δι'

ἀμβλιάν ὀργάνων τραχυματισθέντες, διὰ τὸ δυσπρόσιτον τῆς κεφαλῆς ὑπὸ τοῖς ὀξείαις ὀργάνοις ὑπερτασθέντες, διὰ τὸ εὐπροσιτότερον δὲ καὶ προχειρότερον δι' ἀμβλιάν ὀργάνων.

Τὰ τραύματα ταῦτα μὴ συνοδευθέντα ὡς εἰκὸς ὑπὸ μεγάλῃς ποτὲ αἰμορραγίας ὡς πρὸς τὸ μέγεθος, καὶ τὴν μορφήν ἦσαν ποικιλώτατα, παριστῶντα ὅτε μὲν εὐθεῖαν ἢ τεθλασμένην γραμμὴν, ὅτε ἡμικυκλικὴν καὶ ἄλλοτε τρίπλευρον· εἴοιτο ἦσαν κρημνώδη ἢ ἐς ὄνυχον κατ' ἀρχαίους. Ὡς πρὸς τὴν τῶν πέριξ μορίων συμπύκνωσιν, ταῦτα ὡς ἐδρεῦοντο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς (στερεῶς βύσσει) καίτοι δι' ἀμβλιάν ὀργάνων γενόμενα ἦσαν ἄπαντα κληρά· ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν ἐν τῷ αὐτῷ ἀτόμῳ ἦσαν πολυάριθμα πάντοτε· εἰς ἓνα δὲ τῶν νοσηλευθέντων ἀσθενῶν ὑπέσχεον 8 τραύματα ἐπὶ τοῦ τριγώνου τῆς κεφαλῆς, ἕτινα ταχύτερα (4 ἡμέρας) κατὰ α' σκοπὸν ἰάθησαν. — Ὡς πρὸς δὲ τέλος τὸ βέλος ἦσαν ποικίλα, τὰ ἐπιπέδαια, ἕτερα μετὰ τρώσει· τῆς ἐπικωνίου ἀπονευρώσεως, ἄλλα δὲ διήκον μέχρι τοῦ ὄστος, ἐπιλωμένον.

Δύο τῶν ἀνω μνησθέντων τραυμάτων συνοδευόντο ὑπὸ ἐλαφρῶς (πρωτοβαθμίου) ἐγκεφαλικῆς διακινήσεως, παρελθούσης ταχέως τῆς χρήσεως ψυχρῶν ἐπιθεμάτων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ προχευτικῶν καθαρῶν (καλομέλανος μετὰ βίξινος καλῆς).

Ἐν τῇ καινικῇ βιουούσῃ ἀποθεραπεῖα αὐτῶν οὐδεμίαν σπουδαίαν ἐπιπλοκὴν παρεκώλυθησαν, ἐκτὸς ἐρυσιπέλατος ἐπελθόντος ἐπὶ 3 ἀσθενῶν καὶ αἰσίως διαλυθέντος τῆς χρήσεως ἐπιθεμάτων διὰ Γουλακρῆσιου ὕδατος. Ὁμοίως τέταρτον ἐρυσιπέλας ἐπέληθε σφοδρὸν ἐπὶ τινος τῶν ἀνω ἀσθενῶν, δωδεκάετος παιδὸς ἐκ πλήξεως παλόντος, οὐ μόνον παρακωλύσαν τὴν κατά πρῶτον σκοπὸν ἴασιν, ἀλλὰ παρεκώλυον φλεγμονὴν τοῦ ὑποδορείου συνεκτικῶς ἰστού καὶ διακνήσιν αὐτοῦ, ὑποσκάψαν δ' οὕτω διὰ τῆς ὑποδορείου πυήσεως ἄπαν τὸ τρίγωνόν τῆς κεφαλῆς δερμικὴν δὲ διὰ τῆς ὑπερτασμένης ἐπὶ 20 ἡμέρας πυήσεως καὶ σχηματισμοῦ πολλῶν πόρων, ἀφ' ὧν ἀφθονον ποσὸν πύου κατ' ἐκάστην ἀνέβλυζεν, εἶχε μεταβληθῆ εἰς ἀληθῆ ἡμῶν. Μετ' οὐ πολὺ ὅμως ἡ πυήσις σημαντικῶς ἤλαττώθη τὸ δὲ δῆμα ἤρξατο συγκαλλώμενον καὶ οὕτω ἐπέληθε τελείῃ ἴασιν τῶν τραυμάτων.

Τὰ ἐν λόγῳ τραύματα ἐκτὸς τοῦ προμνησθέντος ἰάθησαν κατὰ πρῶτον σκοπὸν καὶ μᾶλλον ἢ ἦπτον ταχέως. Πρὸς τοῦτο δ' ὡς φρονοῦμαι ὡς τὰ πολλὰ συνετέλεσεν ἡ ὄση ἀπλή τοσοῦτω καὶ λυσιτελής θεραπευτικὴ ἀγωγή. Τὰ τραύματα ταῦτα τουτέστι, μετὰ τὴν ζύρυσιν τῶν περὶ αὐτὰ τριγῶν, καὶ τὴν ἐξάρισιν τῶν τυχόν ἄλλοτριῶν σωμάτων, ἄμμου λιθιδίων, τεμαχίων ὑέλων κλπ., ἀπολυμαινόμενα διὰ πυκνῆς διαλύσεως φαινικοῦ ὀξέος (5 ἐπὶ τοῖς 100) ἠνοῦντο διὰ ταινιῶν κολλητικῶν ἐμπλάστρου, διότι αἱ διὰ τῆς βελόνης βαφαὶ πλεῖστα σπουδαῖα φαινόμενα πρὸς

καλοῦσιν ὡς ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ τοῦ δερμάτος, οἷον ἐρυσιπέλατα, πυήσεις, συμφορήσεις ἐγκεφαλικαὶ κλπ. Συγχρόνως ἐφημερίζοντο καὶ ψυχρὰ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐπιθέματα μέχρι τελείας ἰάσεως.

Ἡ ἀποθεραπεῖα τῶν τραυμάτων τούτων διήρκεσεν ἐπὶ 4 κατὰ μέσον ὄρον ἡμέρας.

β'. — Τραύματα τοῦ μετώπου.

Εἰς μόνος ἀσθενῆς ἐνοσηλεύθη φέρων τοιοῦτον τραῦμα, ὅσον 4 ἑκατοστομέτρων καθαρὸν, δι' ἀμβλιάν ὀργάνου γενόμενον. Ἡ ἴασιν τοῦ δι' ἄμματος ῥαφῆς ἐνωθέντος τραύματος ἐγένετο κατὰ πρῶτον σκοπὸν μετὰ 4 ἡμέρας.

γ'. — Τραύματα τῶν παρεῖων.

Δύο ἐν ὄλῳ ἀσθενεῖς ἐνοσηλεύθησαν φέροντες τραύματα τοιαῦτα· ὁ πρῶτος τούτων ἐτραυματίσθη δι' ὀξέος ὀργάνου κατὰ τὴν ἀριστερὰν παρεῖαν, ἣν τὸ ὄργανον εἶχε τελείως διατρήσει. Τὴν ἀπὸ τοῦ στόματος αἱμορραγίαν ἀφοκύντως μεγάλῃν, κατεπαύσαμεν διὰ τῆς ἀμέσου πίεσεως τοῦ αἱμορραγοῦντος ἀγγείου τῆς εἰσγωγῆς τοῦ μικροῦ δακτύλου εἰς τὸν τραυματικὸν πόρον, μετ' 8 ἡνῶσαμεν τὸ τραῦμα τῆς δι' ἄμματος ῥαφῆς. Ὁ ἀσθενῆς οὗτος μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐξῆλθεν ἰαθείῃ.

Ὁ ἕτερος τούτων ἔφερε τραῦμα διὰ πολυκρότου κατὰ τὴν δεξιὰν σιαγονικὴν (ἄνω) χώραν ἐξ ἀποστάσεως δύο μέτρων ἐνεργήσαντος· τὸ βλήμα εἶχε πλήξει τὸ σιαγονικὸν ὄστος, ὑπερ εἶχε τελείως διατρήσει ὡς ἀπέδειχθη ἐκ τῆς συγκοινωνίας τοῦ τραύματος πρὸς τὸ Ἰγμόρειον ἄντρον, εἶχε δ' ἐνσφηνωθῆ στερεῶς πρὸς τὸ σιαγονικὸν ὄστος, διασχισθὲν ἐν τῇ τρωθείσῃ μοίρᾳ εἰς μικρὰς παρασχίδας. Ἡ αἱμορραγία ἦν ἐλαχίστη. Ἡ σφαῖρα, καίπερ εὐχερῶς τῆς μήλης ἀνεσπισκομένη δὲν ἠδυνήθη ἀμέσως διὰ τῶν εὐδιασθέντων ὀργάνων νὰ συλληφθῆ καὶ ἐξαιρέθῃ, καθόσον ὀστέϊνοι παρασχίδες σενέχουσιν καὶ στερεοῦσαι αὐτήν, παρεκώλυον τὴν σύλληψιν. Μόνη δὲ ἡ ἐπιγενομένη πυήσις, καθόσον καὶ ἐπανειλημμέναι ἐγένοντο πρὸς ἐξάρισιν ἀπόπειραι, μετὰ 8 ἡμέρας ἔσχευσε νὰ ἐξωθήσῃ τῆς θέσεώς της αὐτήν, οὕτω δὲ τῆς εἰσγωγῆς λεπτῆς πολυπάγρας εὐχερέστατα ἐξήχθη, μικρὰ καὶ πεπισμένη πως κατὰ τὴν κορυφὴν ὡς ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ ὄστος πλήξεως. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐγένετο αἰσίως ἡ ἐπούλωσις τοῦ τραύματος.

δ'. — Τραύματα τῆς κάτω σιαγόνος.

Εἰς ἀσθενῆς φέρων τραῦμα ἐπιπέδαιον κατὰ τὴν δεξιὰν γωνίαν τῆς κάτω σιαγόνος δι' ὀξέος ὀργάνου, ἰάθη κατὰ πρῶτον σκοπὸν ἐπούλωθέντος τοῦ τραύματος.

παραλύσεως, ἢ γαγγραινης, τετάνου, ἐρυσιπέλατος φλέγμονος ἢ διαταραχῆς τῆς ἀναπνοῆς ἐπῆλθεν, ἀπασῶν τῶν ἀνω ἐπιπλακῶν παρατηρουμένων ἐν γένει εἰς τὰ τοῦ τραχήλου τραύματα.

Δυστυχῶς ὁμοίως τοῦ ἀσθενοῦς τούτου ὁ βίος δὲν παρετάθη ἐπὶ πολὺ καθόσον οὗτος εὐρὴν ἀσφαλέστερον ὄπλον αὐτοκτονίας, πολύκροτον, ἤθετο κτόνησε μετ' ὀλίγους μῆνας δι' αὐτοῦ.

Ὁ δεύτερος τῶν ἀσθενῶν ἔφερε τραῦμα 4 ἑκατοστομέτρων δι' ὄξυ δργάνου κατὰ τὴν πλαγίαν ἐπιφανείαν τῆς μεσότητος τοῦ τραχήλου ἀνεπίσεισθίου τινὸς ἰαθῆν.

(ἀκολουθεῖ)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΙΕΤΟΥΝΣΕΩΣ.

Οἱ καθυστεροῦντες τὴν συνδρομὴν αὐτῶν κκ. συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται νὰ ἀποστείλωσιν αὐτὴν τὸ ταχύτερον.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

Ἱστορία τῶν θηλητηρίων καὶ θηλητηριάσεων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ὑπὸ Κρίστου Ε. Ε. Ροπάλη.—(Σελ. α'—η'. 1—238.—Τιμᾶται δραχ. 3.50.— Εὐρίσκειται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τοῦ κ. Βίλμπεργ.

Καύλου Ἰωάννου, Καθηγητοῦ.—Ἑγχειρίδιον συστηματικῆς ἀνατομικῆς τοῦ ἀνθρώπου. — Ἔκδοσις Γ'. ἐν πολλὰς ἐπεξεργασμένη 1884. Τιμ. Δρ. 28. — Εὐρίσκειται παρὰ τῷ κλητῆρι τοῦ Πανεπιστημίου κ. Δημοπούλῳ καὶ ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τοῦ κ. Μπέκ.

Καύλου Ἰωάννου, Καθηγητοῦ.—Ἑγχειρίδιον Χειρουργικῆς.— Πρὸς χρῆσιν τῶν τε φοιτητῶν τῆς ἰατρικῆς καὶ τῶν πρακτικῶν ἰατρῶν μετὰ 148 εἰκόνων ἐν τῷ κειμένῳ. — Ἀθήναι. — 1884. — Τιμὴ τοῦ βιβλίου Δραχ. 15.— Εὐρίσκειται ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις τῶν κκ. Κ. Βίλμπεργ καὶ Κ. Μπέκ ὡς καὶ παρὰ τῷ κλητῆρι τοῦ Πανεπιστημίου Κ. Δημοπούλῳ

Κκ. Βαηλιαράκη.— Περὶ ἀγομοιώσεως τῶν γυναικῶν.— Ἐν Ἀθήναις 1885. Τιμ. δραχ. 2.